

Słowo wstępne

Kolejny, ósmy już tom periodyku naukowego Instytutu Historii Uniwersytetu Śląskiego pt. „Wieki Stare i Nowe”, tak jak i poprzednie tomy, zawiera artykuły, w których poruszana jest różnorodna problematyka: od czasów starożytnych do najnowszych. W odróżnieniu od poprzednich wydań rocznika, niniejszy tom został wzbogacony o nowe działy — materiały źródłowe oraz recenzje.

Publikację otwierają dwa artykuły poruszające problematykę starożytnego Rzymu. Opracowanie Norberta Rogosza dotyczy tajności sprzysiężenia zorganizowanego przez Marka Juniusza Brutusa i Gajusza Kasjusza Longinusa, którego konsekwencją było zamordowanie Gajusza Juliusza Cezara 15 marca 44 roku p.n.e. Agata A. Kluczek z kolei poddaje analizie wyobrażenia zamieszczane na monetach i medalionach wybijanych w imieniu cesarza rzymskiego Floriana (276 rok) i próbuje odpowiedzieć na pytanie, jakie treści one odzwierciedlają.

Okresu średniowiecza dotyczą artykuły Jerzego Rajmana i Macieja Woźnego. Pierwszy z autorów przedstawia argumenty kwestionujące przyjmowaną obecnie interpretację *Kroniki śląskiej*, jakoby w 1172 roku księciem, który zaatakował Bolesława Wysokiego na Śląsku, był jego młodszy brat Mieszko Płatonogi. Maciej Woźny natomiast charakteryzuje działalność księcia opolskiego Bolka V w czasie wojen husyckich, starając się wyjaśnić niektóre sporne kwestie dotyczące tej problematyki.

W czasy nowożytne wprowadza nas tekst Ewy M. Ryguły, w którym autorka, na podstawie zapisów z księgi chrztów, analizuje determinanty związane z wyborem imion dla dzieci w Kobiórze w XVIII wieku.

Z wiekiem XX wiążą się dwa teksty dotyczące historii Śląska. Pierwszy, autorstwa Lecha Krzyżanowskiego i Miłosza Skrzypka, porusza ważny i ciekawy problem relacji polsko-niemieckich w przełomowym dla Śląska

Cieszyńskiego okresie lat 1920—1922, kiedy to przesądzona była już przynależność państwowa tego terenu i na przyznanej Polsce części rozpoczęło się tworzenie polskiego życia publicznego. Jaki był stosunek Niemców do tej kwestii — to problem, który w oparciu o interesujące źródła naświetla ją autorzy. W kolejnym artykule Wojciech Kapica na bazie bardzo obszernego materiału źródłowego dokonuje analizy zbiorowości kierowników politycznych NSDAP w powiecie pszczyńskim w latach 1939—1945 (powiat pszczyński należał do ziem polskich włączonych jesienią 1939 roku bezpośrednio do Rzeszy).

W ostatnim zawartym w tym tomie opracowaniu, przygotowanym przez Macieja Fica, znajdujemy odpowiedź na pytanie, jaką rolę odgrywa współcześnie polska muzyka młodzieżowa w edukacji historycznej i obywatelskiej.

W dziale materiałów źródłowych zamieszczono dwa zbiory niezwykle interesujących dokumentów i materiałów. Pierwszy, opracowany i poprzedzony wstępem przez Annę Glimos-Nadgórską, pochodzi z Archiwum Państwowego w Łodzi i zawiera materiały dotyczące pierwszego okresu (lata 1872—1881) funkcjonowania w Będzinie żydowskiej szkoły początkowej. Drugi zbiór dokumentów i innych materiałów źródłowych, w opracowaniu i z obszernym wprowadzeniem ks. Mariusza Trąby, obrazuje zróżnicowane reakcje duchowieństwa polskiego na śmierć i uroczystości pogrzebowe Bolesława Bieruta w 1956 roku.

W części recenzji Agata A. Kluczek, Andrzej Stroynowski i Matylda Urjasz-Raczko omawiają trzy naukowe publikacje historyczne, z których pierwsza dotyczy starożytności, a dwie kolejne czasów nowożytnych.

Autorami zamieszczonych w publikacji tekstów są historycy z różnych współpracujących ze sobą ośrodków naukowych, specjalizujący się w prezentowanych w niniejszym tomie zagadnieniach.

*Sylwester Fertacz
Maria W. Wanatowicz*